

Slovenska zveza na Švedskem

Slovensko GLASILO

Slovenska BLADET

POMLAD/VÅR 2019

ISSN-2000-2173

Št./Nr 66

Letnik/Årgång 18

Slovenska riksförbundet i Sverige

Slovensko GLASILO / Slovenska BLADET
Marec 2019, Št./Nr 66, Letnik/Årgång 18

Izdajatelj/Utgivare: Slovenska zveza na Švedskem / Slovenska riksförbundet i Sverige, PG:72 18 77-9

Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu; Članarina SZ

Slovensko GLASILO (2002) izhaja 4x letno v 580 izvodih

Naslovna fotografija/omslagsfoto in fotografija na zadnji strani/sista sidan: Brane Mohorič

Za vsebino objavljenih člankov so odgovorni avtorji. Pisma društev, ki niso člani Slovenske zveze, in oglase posameznikov objavljamo le, če je v glasilu dovolj prostora.

VSEBINA – INNEHÅLL

UVODNA BESEDA – INLEDNINGSORD	3
NAGOVAR VELEPOSLANIKA RS SLOVENIJE	4
PRESEDNIK IMA BESEDO	6
SLOVENSKI DOM GÖTEBORG	9
SLOVENSKO DRUŠTVO SIMON GREGORČIČ KÖPING.....	10
SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO SLOVENIJA, OLOFSTRÖM	13
ORFEUM – LANDSKRONA	14
PLANIKA – MALMÖ	16
SLOVENSKO DRUŠTVO STOCKHOLM.....	18
SKM	20
KULTURA	23
NEKAJ ZA OTROKE – NÅGOT FÖR VÅRA MINSTA	29
SMEH JE POL ZDRAVJA	30
ETT GOTT SKRATT FÖRLÄNGER LIVET	30
RECEPTI – RECEPT	31
PISMA BRALCEV	33
V SPOMIN – IN MEMORIAM	38

Glavni in odgovorni urednici/ huvudredaktörer: **Danni Strazar, Suzana Macuh**

Častna članica uredništva/hedersmedlem: **Augustina Budja Bencek**

Oblikovalka & slov. lektura / Teknisk redaktör: **Danni Strazar**

Naslovi & lektura šved. besedil / Adresshantering: **Suzana Macuh**

Naslov uredništva / Redaktionsadress: **Slovenska riksförbundet i Sverige**

Box 145

731 23 Köping

E-naslov/E-post:

slovenskoglasilo@gmail.com

Svoje prispevke pošljite na zgornji naslov do 28. maja 2019!
Skicka era bidrag till Slovenska BLADET senast den 28 maj 2019, adressen ovan!

UVODNA BESEDA – INLEDNINGSORD

Vsakič, ko začnem postavljati novo številko glasila in je na vrsti uvodnik, se mi ustavi. Pa ne pisanje ali tok besed ... Kljub temu, da vsako leto zagotovo prevedem in v slovenščini zapišem več kot 1500 strani v knjigah, in kljub temu, da sicer nimam težav s pisanjem (ali govorjenjem), se včasih zdi težavno. Vedno se namreč vprašam – kaj strniti na omejenem prostoru, da bodo besede zvenele po moje? In predvsem – kako naj vam preko tiskane besede predam veselje in ljubezen do življenja, ki ju sama tako močno občutim, saj sta zame gonilo vsega, kar počnem? Velikokrat v našem glasilu lahko berete precej pesimistične prispevke, kako ni mladih v društvih, kako članstvo upada in podobno. Vse to je seveda res, ampak dragi mlajši člani, nikar se ne bojte prihajanja v slovenska društva, pa tudi, če na prvi pogled ne ustrezajo vaši predstavi. Lahko vam zagotovim, da ni lepšega, kot so medgeneracijska druženja (pa tudi če smo vsi različnih prepričanaj in mnenj). Prepričana sem, da bodo v okviru društev znali prisluhniti tudi vašim željam. Vem, da je v zadnjih letih na Švedsko prišlo tudi veliko nove generacije in vesela sem, da jih kar veliko poznam in da s svojimi otroki tudi prihajajo na prireditve. Je pa res, da se moramo pogovarjati in tudi izraziti svoje želje, saj žal misli ne zna nihče brati (no, vsaj jaz ga ne poznam). V upanju, da se bomo čim več letos družili tudi v živo, vam s Suzano vsem, od najmlajših do najstarejših članov SZ na Švedskem, želiva čim lepšo pomlad.

/Danni

Varje gång när jag ska sätta mig för att forma ett nytt nummer samt skriva inledningsorden, tar det stopp, dock inte skrivandet eller ordflödet. Trots att jag årligen översätter och på slovenska skriver mer än 1500 boksidor och trots att jag inte har svårigheter med att skriva (eller prata) känns det svårt. Jag frågar mig nämligen alltid – vad vill jag förmedla på denna begränsade sida så att mitt budskap blir tydligt? Och framförallt – hur ska jag genom tryckta ord förmedla glädje och kärlek till livet precis så som jag själv känner, dessa två är för mig dragkraften i allt jag gör. Jag upplever att innehållet i bladet ofta är pessimistiskt, hur vi saknar de yngre generationerna bland oss, hur medlemsantalet sjunker och liknande. Allt detta stämmer, men alla ni yngre: dra er inte för att delta i föreningarna även om första intrycket inte stämmer överens med er bild. Jag kan garantera att det inte finns något finare än flergenerationsmöten (även om vi ibland har olika åsikter och tankar). Jag är övertygad om att de inom föreningen även kan tillgodose era önskemål. Jag vet att det kommit många nya slovenier till Sverige på bara några år och jag är glad för att jag fått möjligheten att lära känna ganska många av dem och att jag ser att de deltar på våra arrangemang. Men det är också så att vi måste samtala och även uttrycka våra önskemål, det är ingen som kan läsa ens tankar (iallafall jag känner ingen sådan person). I hopp om att vi kommer att umgås så mycket som möjligt under detta år, önskar jag och Suzana alla från den yngste till den äldste medlemmen i riksförbundet en riktigt härlig vår!

/Danni

NAGOVOR VELEPOSLANIKA RS SLOVENIJE

Spoštovane Slovenke in Slovenci na Švedskem,

s predajo poverilnih pisem kralju Karlu XVI Gustavu Švedskemu sem od svojega predhodnika in kolega Toneta Kajzerja prevzel naloge veleposlanika Slovenije na Švedskem in s tem skrb za krepitev vezi in sodelovanja med prijateljskima državama.

Slovenija in Švedska sta podobno misleči državi, ki zagovarjata enake vrednote. Sta partnerici v Evropski uniji in dobro sodelujeta v številnih multilateralnih forumih, kjer zagovarjata podobna stališča in principe glede demokracije, človekovih pravic in vladavine prava.

Slovenija in Švedska od vzpostavitve diplomatskih odnosov leta 1992 vzdržujeta odlične odnose in reden dialog. V vseh teh letih sta uspešno sodelovali na številnih področjih, od izobraževanja do kulture. Švedska je najpomembnejša trgovinska partnerica Slovenije v Nordijski regiji. Vrsto let zapored je viden trend rasti v trgovinski menjavi med državama, zlasti v slovenskem izvozu na Švedsko in v švedskih naložbah v Sloveniji. Vsako leto je več turistov iz Švedske, ki obišejo Slovenijo in hkrati več Slovencev, ki obišejo Švedsko.

Mnogi Slovenci ste za svojo drugo domovino izbrali Švedsko in ste živi most povezovanja med državama. Ste ambasadorji slovenskega jezika, kulture, običajev in ne nazadnje tudi kulinarike in turizma. Za vsakršno vaše udejstvovanje pri povezovanju med ljudmi iz obeh držav sem vam vnaprej izredno hvaležen. Vabim vas, da vsakršno pobudo in idejo za nadaljnje povezovanje, ki bi jo imeli, kadarkoli naslovite name in z veliko naklonjenostjo jo bom obravnaval in skušal pomagati po najboljših močeh. Ko gre za skrb za Slovence v Nordijski regiji, je Švedska v ospredju naše pozornosti.

Upam, da bo že tako visoko razvito slovensko-švedsko sodelovanje v gospodarstvu, izobraževanju, znanosti, kulturi in drugih področjih (kot so trajnostne rešitve, zelena in električna mobilnost) v prihodnjih letih postalo še močnejše in zadovoljen bom, če bom lahko prispeval k doseganju tega cilja.

Na začetku svojega mandata veleposlanika Slovenije na Švedskem se močno zavedam svojih odgovornosti in poslanstva, še toliko bolj kot veleposlanik, ki nima stalne pisarne v Stockholmu. Zavežujem se, da bom tesno sodeloval z vami z namenom krepitve vezi med Slovenci na Švedskem, uporabe slovenskega jezika in sodelovanja med prebivalci obeh držav.

Veselim se skorajšnjega srečanja z vami!

S spoštovanjem,

Edvin Skrt

izredni in pooblaščen veleposlanik

Republike Slovenije v Kraljevini Švedski

Veleposlanik g. Edvin Skrt in njegova svetovalka Tjaša Tanko ob predaji poverilnic

Photo copyright: Kungl. Hovstaterna/Royal Court, Photo: Sanna Argus Tiren

**Edvin Skrt je predal poverilna pisma kralju Karlu XVI Gustavu Švedskemu 21. februarja 2019. Poleg Švedske je kot veleposlanik pristojen še za Dansko, Finsko, Islandijo in Norveško.

Edvin Skrt je karierni diplomat in je na Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije zaposlen od leta 1993. Pred prevzemom vodenja Veleposlaništva Slovenije v Kopenhagenu je bil svetovalca za bilateralne odnose in zadeve Evropske unije v kabinetu zunanjega ministra (2013–2018). Pred tem je med drugim opravljal naloge vodje oddelka za ZDA in Kanado v sektorju za Amerike (2012–2013), začasnega odpravnika poslov v Veleposlaništvu Slovenije v Dublinu (2012), odpravnika poslov v Veleposlaništvu Slovenije v Brasilii (2010-2012), namestnika vodje Projektne skupine za predsedovanje Odboru ministrov Sveta Evrope (2009–2010), prvega sekretarja in svetovalca slovenskega veleposlaništva na Slovaškem (2003-2008) ter vodje Oddelka za privilegije in imunitete v Diplomatskem protokolu zunanjega ministrstva (2001–2003).

PRESEDNIK IMA BESEDO

Vstopili smo v novo leto s pričakovanji in v upanju, da bo boljše obdobje na vseh področjih. Želim vam vsem, spoštovani člani Slovenske zveze, da bi res vam letos zdravje dobro ali še boljše služilo, predvsem pa vam želim veliko medsebojnega druženja ob raznih veselih dogodkih.

Ob tej priložnosti si želim napisati nekaj lepih misli, ki nas povezujejo in vodijo k sodelovanju druženja v okviru društva in tudi v Slovenski zvezi. Kot predsednik zveze imam željo, da bi delo zveze kar se da dobro potekalo po vseh zastavljenih smernicah. Pred nami so letni občni zbori, ki bodo izpeljani v društvih in zato vam ob tej priložnosti želim veliko uspeha in modrosti.

Tudi v organizaciji zveze se pripravljamo na občni zbor, ki bo aprila v Jönköpingu, in že zdaj vas vabim, da se nam pridružite. Ob občnih zboreh se dogovorite, da pošljete najmanj dva predstavnika člana, ki bosta predstavljala svoje društvo in hkrati sodelovala na občnem zboru Slovenske zveze.

Delo Slovenske zveze v prihodnosti bo potekalo tako, kot smo že vsi člani vajeni. Skupaj z upravnim odborom bom skrbno obveščal vse rojake zveze o delovanju in o vseh novosti, ki prihajajo skozi leto.

Kot sem že omenjal v prejšnjih dopisih, bodo vsa obvestila in vabila objavljena na spletni strani Slovenske zveze <http://www.slovenskazvezanasvedskem.com> in prav tako v našem Glasilo.

Vsa društva so dobila obvestilo o razpisu, ki se usmerja na to, da bi se mlajša generacija malo bolj povezala med seboj v društvih ob raznih društvenih dejavnostih. Malo se pogovorite in naredite načrt kakršne koli dejavnosti/aktivnosti in gradivo predstavite upravnemu odboru zveze do 20. marca. Na občnem zboru zveze se bodo obravnavane vse poslane vloge.

Torej spoštovani organizatorji, po društvih poskrbite in pošljite pravočasno prijave svoje dejavnosti na naslov zveze ali po e-pošti. Slovenska zveza bo podprla vse dobljene vloge.

Spoštovani člani, pri vsem tem vam želim lepo počutje ter mirno in dokaj brezskrbno življenje,

Ob tej priložnosti seveda tudi upam, da ste ve, drage žene, dame in dekleta, lepo praznovali praznik 8. marec, in prav tako pa želim vse lepo ob materinskem dnevu. Uživajte!

Načrt aktivnosti Slovenske zveze

1) April: občni zbor Slovenske zveze

2) Junij: Tradicionalno romanje v Vadsteno, društva poskrbijo za prevoze, seveda pa je to hkrati lepa priložnost za srečanje mlajše generacije.

Alojz Macuh, predsednik SZ / Ordförande Svenska riksförbundet

Praznovanje –srečanje

V februarju je prišlo do srečanja v Lundu na častnem konzulatu RS Sloveije, kjer je častni konzul g. Dario Križ organiziral sprejem ob slovenskem kulturnem prazniku, Prešernovem dnevu. Srečanja so se udeležili tudi člani Slovenske zveze in s svojo prisotnostjo počastili srečanja. Hvala vsem, ki ste se udeležili tega dogodka, sam nisem imel možnosti udeležiti se tega srečanja, imam pa že zdaj v mislih in v načrtu, da se bom kot predsednik Slovenske zveze v prihodnosti udeleževal takšnih dogodkov.

V veliko čast in veselje mi je bilo, da sem se 21. februarja 2019 v Stockholmu lahko srečal s slovenskim ambasadorjem, gospodom Edvinom Skrt, ki je tja je prišel zaradi slovesnosti predaje poverilnega pisma s strani švedskega kralju Karlu XVI Gustava.

Po končanem srečanju je gospod Edvin Skrt pripravil sprejem za predstavnike švedskega zunanjega ministrstva in predstavnike drugih ministrstev ter diplomatski zbor držav Evropske unije, kjer je v nagovoru poudaril dosedanje tesne vezi med Slovenijo in Švedsko. Povabilu na sprejem sem se tudi sam odzval in sem imel ob tej priložnosti s stiskom roke ambasadorju g. Edvinu Skrtu čestitati ter pregovoriti nekaj besed glede sodelovanja z Slovensko zvezo na Švedskem.

Pomembno srečanje in stiki nam bodo v pomoč za ustvarjanje in nadaljnje tesno sodelovanje, gospod Edvin Skrt je slovensko skupnost na Švedskem izpostavil kot posebno vez med državama, na kar smo lahko slovenski rojaki tukaj na Švedskem zelo ponosni.

b kozarčku penine in prijetnem druženju smo bili zbrani v Claion Sign hotelu v Stockholmu in za vabilo se lepo zahvaljujem, obenem pa čestitam za lepo organizacijo srečanja in za prijeten pogovor z vsemi navzočimi.

Alojz Macuh, predsednik SZ

SLOVENSKI DOM GÖTEBORG

Ur. opomba: Slovensko glasilo bo do naših bralcev prišlo že po občnem zboru Slovenskega doma v Göteborgu, vendar sva se odločili, da vseeno objaviva povabilo - da vidite, kako lepo poskrbijo za vse v društvu in kako prisrčno vabijo tudi mlade.

Pakgatan 14
411 38 GÖTEBORGL
Predsednik, Joln Zupančič
Tel: 031-98 19 37
Fp: 198 35 62-9

VABILO

na 21. občni zbor Slovenskega doma
v Göteborgarum (stara katoliška šola 2. nadstropje levo)
v soboto, 16. marca 2019 ob 16. uri

Leto je nacrog in čas je, da se spet srečamo. Dožrudošli na 21. občni zbor.

Vzemiie si čas in se nam pridružite v čim večjem številu, pomagajmo naši drugi in tretji generaciji ter povabite tudi prijatelje. **DOBRODOŠLI**

Dnevni red

1. Otvorenie občnega zbora in pozdrav predsednika SD vseh narvočih
2. Izvolitev delovnega predsedstva (predsednik, zapisnikar in dva overovalca)
3. Poročilo o delovanju Slovenskega doma v preteklem letu
4. Hlagajniško poročilo
5. Poročilo NO
6. Smernice za delo v letu pred nami
7. Članarua
8. Razpisnica starrna odbora
9. Predlaganje kandidatov v UO in NO
10. Volitve
11. Razglasitev rezultata volitev
12. Izvolitev predsednika
13. Razno
14. Zaključek občnega zbora

Pravico glasevanja imajo samo člani.

Članarina na družino je 300 €, na posameznika 150 € - in za podporni člana je po vaši zmožnosti in dobri volji. Članarino lahko pavirvate po občnem zboru.

Pridite s svojimi željami n predloji. Ko vse uređimo, bomo skupaj zaužili nekaj dobrot in pokramljali. Lepo nam bo.

Göteborg, 11. februaria 2019

Za upravnii odbor Slovenskega doma
Marija Parovič in Mariama Ratičje

SLOVENSKO DRUŠTVO SIMON GREGORČIČ KÖPING

Srečno in uspešno vsem v letu 2019

Poslovalo se je še eno leto, ki bo marsikomu ostalo v spominu. Bilo je mnogo lepih nepozabnih dogodkov, ki so bili izvedeni v preteklem letu, bile pa so tudi stvari, ki so med člani društva pustile žalostni pečat in občutek praznine v društvu.

Šele ko človek razmisli in malo pogleda nazaj, ugotovi, da smo se trudili in vodili društvo zelo uspešno. Mnogo je stvari, ki bi se jih dalo izpeljati še uspešneje, a je večkrat ta preljubi čas tisti, ki je največja ovira pri delu in ustvarjanju ter načrtovanju raznih dejavnosti društva.

Pri ustvarjanju in delovanju društva pa tudi doživimo slabe trenutke in slaba mnenja ter nehvaležnost. Žal ne morem, da ne bi omenil, kako pomembno je pri vsakem dejanju in ustvarjanju za obstoj društva in ohranjanja kulture ter slovenske besede in navade, ki jih že imamo podedovane od naših slovenskih prednikov, da poskrbimo in obdržimo to kar imamo, in bo prav za nas in vsekakor za mlajše rodove.

Čas je za druženja v prostorih društva, tudi v tem letu, ki smo ga pravkar začeli, si želim, da se ob sobotah počasi dobimo v večjem številu.

V tem letu vam želim, da bi bili vaši dnevi zaznamovani z mirom, zdravjem in dobroto ter v spoštovanju drug do drugega, naj bo obilo medsebojnih srečanj na vseh poteh, še bolj pa v društvenih prostorih, ki jih imamo na razpolago.

Predsednik društva / ordförande Alojz Macuh

Dragi slavljenici, člani društva Simon Gregorčič Köping

Slavljenici, ki praznujete rojstni dan, vsem najlepše čestitke, naj se vam izpolnijo vse skrite želje in naj vas povsod spremljajo sreča, zdravje in veselje, so želje članov društva Simon Gregorčič Köping.

Je mnogo stvari, ki si jih želiš, je mnogo stvari, ki si jih zapomniš, so skromne besede, ki pomenijo veliko, in so prijateljstva ki obstajajo, vse te modre misli naj vas spremljajo vedno in vsepovsod.

Grattis till er alla som har fyllt år
vi önskar er allt väl på födelsedagen/
medlemmar i slovenska föreningen Köping.

Čestitka za 8. marec

Osmi marec je dan žena, dan vseh žena in deklet,
vsaka v roki nosi naj svoj cvet, vsaka v srcu naj se smehlja,
drage žene vse najlepše za dan žena.

Obenem želim tudi vsem mamam
in lepo praznovanje ob materinskem dnevu

Na nebu zvezdic je milijon,
vsa noč je pozlačena.
Milijon je ptic in milijon cvetic,
a mamica je samo ena.

Predsednik društva
"Simon Gregorčič"
Alojz Macuh

Načrt dela slovenskega društva Simon Gregorčič v Köpingu v letu 2019
Verksamhetsplan för Slovenska föreningen i Köping för år 2019

Mån/Mes	SLO	SV
Jan.	Družabni večeri ob sobotah	Trivselkvällar
Feb.	Valentinovo / 2019-02-16	Allahjärtans dag / 2019-02-16
Mar.	Dan žena / 2019-03-09	Internationella kvinnodagen / 2019-03-09
Apr.	Družabni večeri ob sobotah	Trivselkvällar på lördagar
Maj	Izlet v Uppsalo / 2019-05-18	Utflykt till Uppsala / 2019-05-18
Jun.	Romanje v Vadsteno / 2019-06-08	Resa till Vadstena / 2019-06-08
	Praznovanje solsticija / 2019-06-21	Midsommarfirande / 2019-06-21
	Dan državnosti / 2019-06-23	Internationella dagen / 2019-06-23
Maj – Sep.	Delo društva po dogovoru	Aktivteter i föreningen enligt överenskomelse
Avg.	Srečanje vseh generacij / 2019-08-31	Slovensk träff för alla generationer / 2019-08-31
Sep.	Družabni večeri, planiramo kakšen izlet	Trivselkvällar, ev. någon utflykt
Okt.	Družabni večeri ob sobotah	Trivselkvällar på lördagar
Nov.	Spominjamo se svojih rajnih svojcev in prijateljev / 2019-11-02	Allahelgona och Farsdag-firande / 2019-11-02
Dec.	Sv. Miklavž, božični sejem / 2019-12-07 Silvestrovanje / 2019-12-31	Sankt Nicolaus / 2019-12-07 Nyårsfirande / 2019-12-31
	V septembru in oktobru je tudi čas nabiranja gob, tudi takrat se dobivamo in skupaj preživimo lepe in sveže trenutke v gozdovih. Želim dosti veselja in uspeha pri delu!	I september och oktober plockar vi svamp och umgås ute i naturen. Jag önskar många trevliga stunder samt ett stort deltagande på alla aktiviteter !

Alojz Macuh
Predsednik društva / ordförande

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO SLOVENIJA, OLOFSTRÖM

Božično praznovanje

V soboto, 15. decembra, je kulturno društvo Slovenija imelo božično praznovanje. V društvenih prostorih smo pripravili večerjo (julbord) za naše člane. Zbralo se je kar nekaj članov, pričakovali smo jih malo več, pa zaradi bolezni (prehlad) in dela je bilo število manjše.

Bilo je vseeno veselo in prijetno, in ko smo se najedli in napili, smo bili kar vsi dobre volje.

Kot po navadi smo prepevali naše lepe slovenske pesmi, se pogovarjali in se veselili praznikov, ki so bili pred nami.

Ko smo se pozno v noč poslovili drug od drugega in si voščili vesele praznike ter novo leto, smo bili kar zadovoljni.

Tisti člani, ki so pomagali v društvu, so bili obdarjeni z rožo (julblomma).

Člani društva, ki praznujejo obletnico.

Karmen Stopar, 50 let

Sabina Krajnc, 50 let

Nada Zigon, 80 let

Alojz Cehovin, 80 let

Ivanka Hrabar, 90 let

30. decembra smo imeli slovensko mašo, zatem pa skromno kosilo v društvenih prostorih.

Žalostna novica.

26. januarja 2019 je umrla Marija Golub iz Jämshöga. Spominjamo se je kot prve učiteljice slovenskega pouka v KD Slovenija Olofström.

Izrekamo iskreno sožalje Marijinim sinovim in vnukom.

ORFEUM – LANDSKRONA

SPD ORFEUM

LANDSKRONA, pomlad 2019

Malo težav imam med spravljanjem k pisanju poročila o našem društvu v Landskroni. Jesen 2018 mi je namreč pošteno zagodla s srčnimi težavami. Pa ni šlo za novo zaljubljenost, temveč za popuščanje srca. Zdelo se je že, da se mi bliža konec. Večino časa po mesecu juliju sem preležala v bolnici. Med drugim sem dobivala električne šoke, (elkonvertering po švedsko), s katerimi naj bi mi pozdravili srčne težave. To nam, žal, ni uspelo. Počutila sem se vse slabše in slabše. K temu lahko prištejem še zaskrbljenost glede izvedbe proslave 50-letnice društva, za kar smo se v društvu zavezali na občnem zboru SZ, 2016.

Datum, ki smo ga določili, je bil 6. oktober 2018. Po pogrebu naše mame, Angele Budja, umrle v aprilu, pokopana pa v Sloveniji v maju 2018, se mi je zrušil svet. Kmalu sem uvidela, da ne bom mogla držati vajeti v rokah v vlogi predsednice, ko je bilo treba organizirati veliko stvari okrog bližajoče se prireditve v oktobru.

Obenem z obletnico društva je bilo to tudi 26. slovensko srečanje, nekdanji Festival, kar je zahtevalo še več dela od organizatorjev. Ves ta čas pa sva bili na zvezi z Danni Stražar, ki nam je ponudila potrebno pomoč pri organiziranju in pripravah, saj smo povabili vsa slovenska društva na Švedskem na to prireditev.

Nekaj tednov pred aktualnim datumom sem uvidela, da sama ne bom mogla sodelovati kaj več kot le preko dopisovanja po internetu. In res, ko je slavlje potekalo, sem jaz ležala v bolnici in čakala na odrešenje. Medtem pa je Danni uspelo angažirati člane moje družine, ki so ji pomagali, kjer ona sama ni zmogla, največ zaradi geografske oddaljenosti. Neverjetno!

Vse je potekalo v najlepšem redu, bilo je precej nastopajočih in sodelujočih, obisk je bil nepričakovano številen, vzpostavili smo tudi stik z mladim slovenskim kuharjem, Blažem Tomcem, ki je poskrbel za večerno glavno jed. Pecivo so pripravile pridne roke Romane, Danni in Annice, za kavo, pijačo in drugo pa so skrbeli člani moje družine. Meni so sproti poročali v bolnico o vsem, kar se je dogajalo, tako da sem bila po svoje tudi prisotna pri dogajanju.

Po mnenju vseh navzočih je bila prireditev odlično izpeljana in tudi sama sem enakega mnenja. Ker je to bilo tako uspešno izvedeno brez moje prisotnosti, smo povprašali Danni, ali bi bila pripravljena prevzeti vodstvo našega društva in sprejeti vlogo predsednice, saj jaz, ki sem vodila društvo skoraj 20 let, te odgovornosti ne zmorem več nositi. Med tem so me, hvalabogu, nekoliko pozdravili v bolnici v Lundu, dobila sem namreč srčni spodbujevalnik.

Danni je na naše vprašanje odgovorila pritrdilno in člani društva so njeno privolitev navdušeno sprejeli. Na letošnjem občnem zboru smo zato izvolili nov odbor, ki je naslednji:

Predsednica: Danni Stražar, orfeum.slosve@gmail.com

(Danni je tudi glavna in odgovorna urednica Slovenskega glasila skupaj s Suzano Macuh.)

Podpredsednik: Robert Karlin

Tajnica: Augustina Budja Bencek, gustibudja@gmail.com

Blagajnik: Zvonko Bencek, zvonko@gmail.com

Naslov društva ORFEUM ostaja nespremenjen, enako tudi hišni telefon:

Nattljusgården 28b, 26172 Häljarp, 0418 26926

Odgovorni za razne dejavnosti v društvu ostajajo družinski člani Budja Bencek, Karlin, več informacij dobite pri tajnici.

PRIPIS:

Na tem mestu bi rada izkoristila priložnost, da se kot novo izvoljena predsednica Orfeuma vsem zahvalim za takšno zaupanje in čast. Dolga leta ste že »moje društvo«, še iz časov študija v Lundu, in vedno sem se počutila zelo povezano z vami. Velikokrat nas je povezovala in nas še povezuje prav glasba, ljubezen do slovenskega jezika in še kaj. Upam, da bom upravičila vaše zaupanje, tebi, draga Gusti, pa se (v imenu vseh nas) zahvaljujem, da si vztrajala tudi v zadnjih letih, ko je ti je že ponagajalo zdravje, pa tvojemu možu Zvonku, ki je pomagal, da je vse teklo še naprej. Upam, da bomo še kaj prijetnega ustvarili v prhodnjih letih. /Danni

Na sliki: dolgoletna predsednica švedsko-slovenskega društva Orfeum, Augustina Budja Bencek

PLANIKA – MALMÖ

SKD Planika Malmö – pomlad 2019

Tistega o pomladi pod naslovom ne vzemite preveč dobesedno. O tem, kdaj bo prišla, odločajo višje sile, na katere nimamo nobenega vpliva. Sicer pa se Planika ne ozira na letne čase, dobro se imamo pozimi in poleti. Tu in tam se tudi srečamo. 9. novembra lani smo imeli vinsko trgatavo, bilo je veselo kot le kaj. Naši glasbeniki - Vilibald, Pepi in Andrej so bili na mestu, le plesali smo malo manj kot pred leti. Občni zbor je potekal 26. januarja. Zbralo se je 25 ljudi, ki so izbrali nove funkcionarje in sicer:

Predsednik: Rudolf Belec

Podpredsednica: Natali Krumpačnik

Tajnik: Mira Dekanič

Pomočnica tajnice: Romana Solaja

Blagajničarka: Diana Krumpačnik

Član UO: Suzana Seč

Član UO: Don Sevcuk

Član UO: Karl Šnurur

Kultura: Vilibald Šoba

Prireditve: Jozef Sternad

Zbor je tokrat vodila odbornica Suzana Seč, zapisoval pa Jozef Ficko, ki bo skupaj z Dennisom Belcem v tem letu tudi revizor. Če primerjamo seznam novoizvoljenih z lanskim, vidimo, da je nov samo član UO Karl Šnurur, vsi drugi so bili na položaju že preteklo leto.

Naj zapišem še to, da bo v letu 2020 prišlo do velikih sprememb v načinu vodenja in poslovanja Planike, katere narekujejo nove družbene razmere. O podrobnostih več na naslednjem občnem zboru.

Razpored prireditev v prvem polletju 2019 je pripravljen, je pa predlog, da bi namesto dneva žena 8. marca praznovali Materinski dan 25. maja. Sklep o tem bo sprejet na naslednjem sestanku UO. Dotlej pa velja: Pustna zabava 9. marca, Materinski dan ev. 25. maja, potovanje – romanje v Vadsteno 8. junija, društveni piknik pa 15. junija. Vse prireditve, razen piknika, bodo potekale v društvenih prostorih. Člani društva bodo kot vedno doslej prejeli vabila s podrobnejšimi informacijami.

Na prošnjo avtorja prispevka objavljamo tudi slike z novembrske Vinske trgateve.

Obvestilo – osmrtnica: konec decembra 2018 je po dolgi in mučni bolezni v starosti 76 let umrl dolgoletni član Planike, Anton Šramel. Sorodnikom in prijateljem izrekamo iskreno sožalje.

Nazadnje pa še športna novica. Smučarski tekačici Anamarija Lampič in Katja Višnar sta na svetovnem prvenstvu v zimskih športih v Seefeldu v Avstriji v ekipnem sprintu osvojili srebrno medaljo. 33 stotink sekunde prednosti pred njima je imela Švedska, ki je zmagala, za seboj pa sta med drugimi pustili Norveško in Rusijo, kar ja glede na to, da Slovenija v tej disciplini nima tradicije, svetovna senzacija.

JoF

SLOVENSKO DRUŠTVO STOCKHOLM

Uspešna obeležitev kulturnega praznika

V soboto, 9. februarja, smo se člani Slovenskega društva zbrali v restavraciji Moldau na Södermalmu. Po pozdravnem govoru predsednika društva sta člana upravnega odbora, Brane in Mirjana, povedala nekaj o Valentinu Vodniku, čigar 200-letnico smrti obeležujemo letos, in o Francetu Prešernu. Slišali smo tudi nekaj njunih pesmi (Dramilo, Od železne ceste, V spomin Valentinu Vodniku). Ob obilni večerji z največjimi zrezki v Stockholmu je društvo prisotne počastilo s pijačo. Do dobrega siti smo zapeli še Zdravljico in pa ljudsko Pozimi pa rožice ne cveto.

Lyckad kulturhelg

Lördagen den 9 februari har 22 medlemmar i slovenska föreningen i Stockholm samlats på restaurang Moldau vid Hornstull. Föreningens ordförande välkomnade gästerna och nämnde betydelsen av kulturhelgen för slovenier runt om i världen, därefter berättade Brane om den kända poeten Valentin Vodnik som gick bort för 200 år sedan och Mirjana berättade om den mest kända poeten i Slovenien, France Prešeren. Vi fick höra ett urval av dikter skapade av dessa poeter. Medlemmarna fick beställa stans största schnitzlar

medan föreningen bjöd på dryck. Väl mätta ställde vi oss upp och sjöng nationalsången Zdravljica och innan kvällen avslutades sjöng vi även folksången Pozimi pa rožice ne cveto.

Bralce Glasila bi radi obvestili o letošnjih načrtih društva:

- 9. marec: občni zbor, pustovanje in dan žena
- 18. maj: športni dan
- 8. junij: prevoz udeležencev na romanje v Vadsteno
- 15. junij: piknik
- 21. september: badminton
- 12. oktober: kegljanje
- 9. november: dan reformacije in martinovanje

V spomladanskem in jesenskem terminu je aktiven tudi pevski zbor Triglav.

Vi skulle vilja informera läsare om våra planerade aktiviteter:

- 9 mars: årsmöte, maskerad, kvinnodagen
- 18 maj: utflykt eller idrottsevenemang
- 8 juni: pilgrimsresa till Vadstena
- 15 juni: picknick
- 21 september: badminton
- 12 oktober: bowling
- 9 november: mårtensafton och reformationsdagen

Under vår- och höstterminen fortsätter kören Triglav med övningar, välkommen med intresseanmälan!

SKM

Naj bo leto 2019 blagoslovljeno

Leto, ki je za nami, je bilo v mesecu decembru zelo pestro. Obisk vseh 11 slovenskih skupnosti na terenu 5-tih Slovenij, vmes obiski bolnih in ostarelih ter velika spovedovanja, tudi na terenu, dve pripravi na krst, eden je bil koncem decembra, drugi pa v začetku januarja, priprava programov za krstno bogoslužje in še kaj bi se našlo. Poti pa so bile mesecu decembru primerne, moram reči da za ta čas precej ugodne, saj je večji del bil čas brez snega, ali pa ga je bilo malo.

Slovenska skupnost v Göteborgu je na štefanovo praznovala tudi dan samostojnosti in enotnosti po sv. maši, kjer je najprej sledil kulturni program, nato pa srečanje ob kavi in pecivu, kjer so bili rojaki deležni blagoslovljene soli in blagoslovljenega vina, s prošnjo za dušno in telesno zdravje.

Leto 2019 bo zaznamovano z malim jubilejem, to je 45 let vseslovenskih romanj in srečanj rojakov pri Sv. Brigiti Švedski v Vadsteni. Leta 1974 je p. Janez Sodja prvič organiziral romanje in srečanje rojakov v Vadsteni. Jože Drolc je to tako pomembno srečanje za ohranjanje slovenske vernosti, kulture in ohranjanja slovenskih korenin z veseljem nadaljeval. Tudi sedANJI narodni dušni pastir na Švedskem si, skupaj z Misijskim pastoralnim svetom ter od časa slovenske državnosti, ob podpori Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter ob podpori Slovenske zveze na Švedskem in še ob podpori dobrih ljudi prizadeva, da bi ta srečanja zbirala rojake na Švedskem, da bi se na teh srečanjih duhovno ter narodnostno okrepili in tako v novi domovini opravljali ambasadorsko delo predstavitve Slovenije na Švedskem.

LetoŃnje leto bo minilo polnih 20 let, odkar je bila posajena in blagoslovljena »slovenska lipa« v Vadsteni v spomin na ustanovitev slovenske države. Tudi slovensko bandero v Vadsteni je enako staro. Poleg teh dogodkov je vredno omeniti tudi srebrni jubilej, polnih 25 let Ńvedsko slovenskih vzponov v slovenske gore, zadnje čase bolj v slovenske hribe. Vzpon na Triglav se je zgodil 1994 in 1995 ter 2001. Rojaki s Ńvedske, z njihovimi partnerji Ńvedi, povezani z rojaki iz Slovenije, so bili deležni lepote Slovenije, vse od vzhoda in jugovzhoda tja do najvišjih vrhov prelepe Slovenije. Haloze nazadnje, ampak potem pohod čez Pohorje, Savinjsko Kamniške alpe, Karavanke, Julijske alpe, čudoviti vrhovi nad smaragdno reko Sočo, Koritnice itd. Hvala Vladu Pečniku, ki nam je pomagal velikokrat organizirati te pohode, ki je pohodnike sprejel pod streho, jih gostil itd. Hvala Marjanu Brezočniku, ki že leta z veseljem priskoči na pomoč, si prej ogleda teren, kamor bo pot peljala pohodnike in pomaga pri organizaciji ter kot vodnik skrbi za varno hojo. Tudi letos se načrtuje Ńvedsko slovenski pohod, 25 let zvestobe, prijateljevanja. Hvala!

hvaležni Zvonko Podvinski

Svetovni molitveni dan v Göteborgu na Švedskem 2019

Svetovni molitveni dan v Göteborgu na Švedskem na prvi petek v mesecu marcu leta 2019 je bil še posebej, dvakrat slovenski. Rojakinje in rojaki iz Göteborga so se v lepem številu udeležili ekumenskega bogoslužja v Rambergskyrka, pri katerem so sodelovale švedske žene in med njimi je bil tudi moški predstavnik.

Bogoslužje, ki so ga letos pripravile slovenske žene, smo končali z agape in to posebno slovensko: slovenska narodna noša v cerkvi in v dvorani, slovenska potica, slovenski krofi, slovenski piškoti, celo slovenski kruh iz Köpinga. V dvorani pa so vsi navzoči imeli priložnost videti fotografije, ki so pripovedovale o slovenskih krajevnih lepotah, značilnostih, noši, hrani, o skupini žena, ki se zbirajo k molitvi ter o Slovenki, ki je za to priložnost naredila plakat, ki je z njim tako postala svetovno znana, saj je molitev potekala kar v 180 državah po svetu.

Na koncu predvajanja motivov iz Slovenije pa je zadonela tudi slovenska pesem: Kolkor kapljic, tolko let, Bog vam daj na svet živet. Živijo, oj živijo, oj živijo nas Bog.

Bogu hvala vsem sodelujočim in cerkvi, ki nas je gostila!

Hvala pa tudi Lilijani Berg in Danni Stražar, ki sta sodelovali pri ekumenskem bogoslužju in srečanje v Sollentuni. Tud v Sollentuni je odmevala slovenska pesem ob spremljavi kitare in na koncu je zazvenela: Po jezeru bliz` Triglava. Pridne članice ekumenske skupine (Švedinje) so se celo lotile peke potice, ki je bila odlična. (Sliki spodaj sta iz Sollentune.)

Naj molitev tako poveže ves svet za boljšo prihodnost, za večje medsebojno razumevanje, za mir, za medsebojno pomoč.

hvaležni Zvonko Podvinski

KULTURA

Častni konzul RS Slovenije na Švedskem, g. Dario Križ, in njegova žena Kristin prijazno odprla vrata svojega doma v Lundu, kjer so prostori slovenskega konzulata, in 7. februarja povabila na slovesnost ob Prešernovem dnevu, slovenskem kulturnem prazniku.

Zbrane Slovence je na začetku pozdravil častni konzul dr. Dario Križ in poudaril pomen Prešernovega dne za Slovence in slovenski jezik. Spomnil je na vlogo Ivana Cankarja v slovenski literaturi in pravkar izteklega se leta, ki mu je bilo posvečeno. Veleposlanik Edvin Skrt je v svojem nagovoru predstavil zgodovino praznovanja Prešernovega dne in zlasti pomen, ki ga ima ta slovenski državni praznik na povezovanje in složnost med Slovenci.

V uvodnem delu kulturnega programa sta prisotnim Daniel Križ na violini in Danni Stražar zaigrala Po jezeru bliz Triglava. V nadaljevanju je Danni na klasični kitari predstavila dve slovenski ljudski skladbi v sodobnejši priredbi Marka Mozetiča.

V kulturni program so letos vpletli delo Ivana Cankarja. Alexandra Križ in Eva Skrt sta vsem prisotnim približali Cankarja skozi branje odlomkov iz njegove črtice Skodelica kave.

Z dovoljenjem g. Daria Križa objavljamo tudi prevod objave na njegovi osebni FB strani, ki je dan zatem strnil svoje vtise o kulturnem večeru (tudi fotografiji sta iz osebnega arhiva Kristin in Daria Križa).

»Včeraj zvečer smo na slovenskem konzulatu v Lundu praznovali kulturni večer na čast slovenskega kulturnega praznika, Prešernovega dne. Še posebej hvala slovenskemu veleposlaniku g. Edvinu Skrtu in njegovi družini za sodelovanje in podporo pri pripravi tega večera. Danni Stražar je pripravila čudovit glasbeni program. Iskrena hvala tudi slovenski skupnosti tukaj na jugu Švedske za njihovo prisotnost, še posebej pa g. Rudiju Belcu z ženo, ki je kot podpredsednik Slovenske zveze na Švedskem zastopal tudi širšo slovensko skupnost na Švedskem.«

Valentin Vodnik

200. obletnica smrti

Letos mineva 200 let od smrti slovenskega duhovnika, frančiškana, pesnika, učitelja, prevajalca, jezikoslovca in časnikarja Valentina Vodnika. Rodil se je 3. februarja 1758 v Zgornji Šiški pri Ljubljani in umrl 8. januarja 1819 v Ljubljani, star 60 let.

Valentin Vodnik velja za pomembnega predstavnika dobe slovenskega narodnega preporoda in prvega pomembnejšega slovenskega pesnika. Poznamo ga po pesmih kot so Zadovoljni Kranjec, Dramilo, Moj spomenik in Ilirija oživiljena. Pesem Ilirija oživiljena je napisal v času Ilirskih provinc (1809 – 1813), v kateri izkazuje naklonjenost Francozom zaradi njihovega priznavanja pravic narodov. Vodnik je ob prihodu Francozov že bil profesor na gimnaziji in prav on je dosegel, da je slovenščina bila uvedena kot učni jezik v začetne in srednje šole na Kranjskem. Po vrnitvi Avstrijcev pa se je Vodnikov položaj poslabšal, Avstrijci so se mu za sodelovanje s Francozi maščevali in ga predčasno upokojili. Umrl je povsem izrinjen iz javnega življenja.

Njegove pesmi in druga dela pa so bili priljubljene med ljudmi, zato so se ga v slovenskih kulturnih društvih tedanje Avstrije še dolgo spominjali na dan njegove smrti 8. januarja z recitacijami njegovih pesmi in kulturnim programom. Zato lahko rečemo, da je bila to predhodnica sedanjega kulturnega praznika, ki ga danes praznujemo 8. februarja, na dan Prešernove smrti, ki je umrl le 30 let za Vodnikom.

Valentin Vodnik je predvsem s svojimi pesmimi vzbudil pozornost in navdihnil svoje sodobnike pri Kranjski čbelici in druge. V svojih pesmih sta mu izrazila priznanje Anton Martin Slomšek in France Prešeren. Zapustil pa je tudi druga dela kot na primer Kuharske Bukve, Babištvo ali Porodničarski Vuk za Babice, šolske knjige in ljudsko ustno izročilo.

V rokopisu pa se je ohranil tudi življenjepiš, ki ga je sam napisal. Tega si lahko preberete spodaj.

Valentin Vodnik, 200-års jubileum

I år är det 200 år sedan prästen, franciskanermunken, poeten, läraren, översättaren, språkforskaren och journalisten Valentin Vodnik dog. Han föddes den 3 februari 1758 i Zgornja Šiška nära Ljubljana och dog den 8 januari 1819 i Ljubljana, 60 år gammal.

Valentin Vodnik anses vara en betydande representant för det slovenska nationella uppvaknandet och den första slovenska poeten av större betydelse. Han är känd för sina dikter Zadovoljni Kranjec, Dramilo, Moj spomenik och Ilirija oživiljena. Under perioden

av de Illyriska provinserna (1809-1813) skrev han dikten Ilirija oživljena där han uttalar sin tacksamhet till fransmännen för deras erkännande av nationernas rättigheter. Vid ankomsten av fransmännen var Vodnik redan professor på gymnasiet och det var just han som uppnådde att slovenska språket introducerades som ett lärospråk på grundskolan i Karniola. Efter österrikarnas återkomst försämrades Vodniks situation, österrikarna hämnades på honom för samarbetet med fransmännen och förtidspensionerade honom. Han dog helt undanträngd från det offentliga livet.

Hans dikter och andra verk var populära bland människor, så i slovenska kulturföreningar i dåtidens Österrike mindes man honom länge på årsdagen av hans död, den 8 januari, med re citering av hans dikter och kulturprogram. Det kan därför sägas att detta var föregångaren till den nuvarande kulturhelgen som vi idag firar den 8 februari, på Prešeren's dödsdag. Prešeren dog bara 30 år efter Vodnik.

Med sina dikter väckte Valentin Vodnik uppmärksamhet och inspirerade sina samtida kring tidskriften Kranjska čbelica och andra. Anton Martin Slomšek och France Prešeren hyllade honom i sina dikter. Han lämnade också andra arbeten efter sig, till exempel en kokbok, Barnmorskehandbok, skolböcker och han skrev också ner folkets muntliga traditionella berättelser och dikter.

Hans självbiografi bevarades i manuskript. Läs den här nedan.

Avtor prispevka: Brane Kalčević

Rokopisna avtobiografija Valentina Vodnika

Rojen sem 3. svečana 1758 ob 3. uri zjutra v Gorni Šiški na Jami per Žibertu iz očeta Jozefa inu matere Jera Pance iz Viča. Dedec Juri Vodnik je rojen v Šentjakobi uni kraj Save, se je perženil na Trato pod Goro nad Dravkami k hiši Žibert. Potle kupi hišo v Šiški na Jami, imé s seboj pernese v leti 1730, umrje 1774, star osemdeset inu pet let. Je rad delal inu vino pil. Večkrat mi je sam pravil, kako sta on inu njega oče Miha hodila na Hravaško, kupčovala s prešičmi, vinam inu platnam, zraven dober kup v oštarijah živela. Večji del Vodnikov je pozno starost doživelo; dva brata inu ena sestra mojga dedca so mene dostikrat pestovali inu potle hvalili, kader sem pridno v šolo hodil.

Devet let star popustim jegre, luže inu drsanje na jamenskih mlakah, grem volán v šolo, ker so mi oblubili, de znam nehati, kadar očem, ako mi uk ne pojde od rok. Pisati inu branje me je učil šolmašter Kolenec 1767, za prvo šolo stric Marcel Vodnik, franciskanar v Novim mestu, 1768 in 1769. Od 1770 do 1775 poslušam per jezuitarjih v Lublani šest latinskih šol. Tega leta me ženejo muhe v klošter k franciskanarjem, slišim visoke šole, berem novo mašo, se z oblubami zavežem; al 1784 me lublanski škof Herberstein vun pošle duše past.

Krajnsko me je mati učila, nemško inu latinsko šole; lastno vesele pa laško, francosko inu sploh slovensko. Kamenje poznati sem se vadil 1793.

Z očetam Marka Pohlin, diskalceatam, se izznanim 1773, pišem nekaj krajnskega inu zaokročim nekatere pesme, med katirmi je od zadovolnega Krajncja komaj enmalo branja vredna. Vselej sem želel krajnski jezik čeden narediti. Baron Žiga Zois inu Anton Linhart mi v leti 1794 naročita kalender pisati; to je moje prvo delo, katiro tukaj vsem pred oči postavim, da se bodo smejali inu z menoj potrplenje imeli. Če bom živel, očem še katiro noro med ludi dati; naši nastopniki bodo saj imeli kaj nad nami popravlati inu brusiti. Pisano na Gorjušah v bohinskih gorah 1. rožni-cveta 1796.

Valentin Vodnik

Dramilo

Slovenec, tvoja zemlja je zdrava
in pridnim nje lega najprava.

Pólje, vinograd,
gora, morjé,
ruda, kupčija
tebe rede.

Za uk si prebrisane glave
pa čedne in trdne postave.

Išče te sreča,
um ti je dan,
našel jo boš, ak
nisi zaspan.

Lej, stvarnica vse ti ponudi,
iz rok ji prejemat ne mudi!

Lenega čaka
strgan rokav,
palca beraška,
prazen bokal.

IZ UPPSALE V POLETNO CELJE: ZALINA POLETNA GIBNOZA

Po dolgem premoru se v Celje vrača mednarodna poletna plesna delavnica Gibnoza, ki je avtorski projekt Zale Pezdir, ki sicer živi na Švedskem.

Zala je že poznana Slovencem v okolici Stockholma in Uppsale, saj je med drugim kot plesalka in violinistka večkrat sodelovala na prireditvah slovenskih društev, nekajkrat s kitaristko Danni Stražar, leta 2017 v Stockholmu pa tudi kot instrumentalni trio, ki je nastopil skupaj s kvartetom Krt, enak nastop so potem izvedli poleti 2017 v Kamniku.

Kdo je pravzaprav Zala Pezdir? Je plesalka, koreografinja, pedagoginja in kulturna antropologinja, rojena v Celju, ki živi in dela na Švedskem. Med drugim se je šolala na SGBŠ Maribor, Filozofski fakulteti v Ljubljani, Univerzi v Stockholmu in Danshögskolan (Uniarts) prav tako v Stockholmu. V Uppsali že deset let redno poučuje klasični balet in sodobni ples, kot plesalka in koreografinja pa se je publiki predstavila s projekti na Švedskem, v Nemčiji in v Latviji.

V Sloveniji je pred desetimi leti prvič vodila poletno Gibnozo, plesno-raziskovalno delavnico, ki je od takrat doživela še dve ponovitvi. Poletna Gibnoza je projekt, v katerem Zala združuje tako ples, glasbo, kot družbeno analizo. Udeleženci v enem tednu poglobijo svoja znanja iz tehnike sodobnega plesa, hkrati pa ob obdelovanju določene teme pod Zalinim vodstvom ustvarijo krajšo predstavo, ki se na koncu predstavi publiki. Vsaka Gibnoza do sedaj je bila zgodba zase in tudi letošnja ne bo izjema. Z letošnjo Gibnozo bodo v Sloveniji gostili tudi dva švedska glasbenika, ki bosta s svojim delom obogatila tako delavnico kot končno umetniško delo.

Tema letošnje Gibnoze je »poslušanje«.

Več o delavnici si preberite na:

<https://zalapezdir.wordpress.com>

Delavnico omogoča Društvo za umetnost plesa Harlekin iz Celja, sodeluje pa tudi Uppsala Dansakademi, Švedska.

Če boste poleti v Sloveniji in v okolici Celja, ste toplo vabljeni na zaključne prireditve v sklopu delavnice!

GIBNOZA

Dance Workshop

10-16 August

2019

Slovenia

NEKAJ ZA OTROKE – NÅGOT FÖR VÅRA MINSTA

OB BISTREM POTOKU JE MLIN

(slovenska ljudska)

Ob bistrem potoku je mlin,
a jaz sem pa mlinarev sin.
Ko mlinček ropoče in voda šumlja,
srce mi veselo igra, igra.

Če mlinček pri miru bi stal,
bi mlinar in kmet žaloval.
In otrok bi jokal ter tožil glasno,
kako je brez kruha hudo, hudo.

Pesem lahko (med drugim) poslušate na kanalu Youtube.

Vir fotografije: [«https://pixabay.com/photos/mill-waterwheel-old-water-power-2909252/»](https://pixabay.com/photos/mill-waterwheel-old-water-power-2909252/)Image
a> by Couleur on Pixabay

SMEH JE POL ZDRAVJA

ETT GOTT SKRATT FÖRLÄNGER LIVET

"Zakaj si pa tako vesel?"

"Nič več mi ne bo treba odplačevati kredita za hišo, pa sem plačal le en obrok."

"Kako je pa to mogoče?"

"Prejel sem pismo, v katerem je pisalo da me opominjajo tretjič in zadnjič."

Janezek ponosno reče: "Mami, oči! Odločil sem se, da bom živel sam!" Starša veselo: "Pa to je krasno, sinko!" Janezek doda: "Ja, kufre imata pred vrati!"

Pride policist v civilu v trgovino in reče prodajalki:

"Koliko stane tisti gramofon za 4 plošče?"

"Ste vi policist?"

"Kako pa veste?"

"Tisto ni gramofon, ampak štedilnik!"

Janez pride ob treh ponoči nažgan domov in takoj ga napade žena:

"Kaj se to pravi, ob treh ponoči priti domov?"

Janez: "Saj nisem prišel domov, samo po harmoniko sem prišel."

Slovenec z diatonično harmoniko hodi po ameriškem letališču, pa reče neki carinik svojemu kolegu: "Kaj ta človek pa še kar na pisalni stroj piše?"

Policist ustavi voznika zaradi prehitre vožnje in ga vpraša:

"Ali veste, kaj ste storili narobe?"

"Vem! Prepozno sem vas zagledal."

Vpraša babica taksista: "Koliko dolgujem za vožnjo?"

"Deset evrov", odgovori taksist.

Babica mu da pet evrov. "Ne pet, deset" reče taksist.

Babica odgovori: "Ja sine, saj si se tudi ti peljal."

Žena peče jajca za zajtrk. V kuhinjo pride njen mož. "Pazi, pazi! Dodaj še malo olja! Oh Bog! Pečeš jih preveč naenkrat.. Preveč! Obrni jih! Zdaj jih obrni! Potrebuješ več olja. Joj! Kje bomo našli več olja!? Zažgala se bodo! Pazi ... pazi! Rekel sem ti, da pazi! Nikoli me ne poslušajš, ko kuhaš! Nikoli ... Obrni jih! Pohiti! Si nora?! Si res totalno znorela? Ne pozabi jih posoliti. Veš, da vedno pozabiš na sol. Posoli. Posoli! Posoli!!" Žena ga zaprepadeno gleda: "Pa kaj je s tabo? Misliš, da ne znam speči nekaj jajc?" Mož mirno odgovori: "Ne, samo hotel sem ti pokazati, kako se počutim, ko vozim."

Limonina juha

Sestavine:

liter krepke goveje ali kokoške juhe
žlička drobno naribane lupine neškropljene limone
4 rumenjaki
sok dveh limon
2-3 žlice drobno nasekljanih vrtnih zelišč (pehtran, drobnjak, krebujlica, peteršilj)
sol in po želji zmlat muškatni orešček
kreša za okras

Postopek: Juho zavremo, dodamo limonino lupinico in shranimo na toplem. Medtem v skledi razžvrkljamo rumenjake z limoninim sokom in vmešamo zelišča. Rumenjakov zmes dodajamo k juhi med rahlim stepanjem z metlico za sneg. Začinimo s soljo in po želji tudi z muškatnim oreščkom. Limonino juho nalijemo v servirne krožnike, okrasimo s krešo in ponudimo.

Ocvrti zvitki s palačinkami (kaneloni)

Sestavine za 8 palačink:

8 velikih tankih rezin kuhane šunke
16 rezin topljenega sira
8 lepih kuhanih belušev
kajenski poper
Za paniranje:
moka, jajce, drobtine
kuhano maslo ali olje za cvrenje

Postopek: Vsako palačinko obložimo z rezino kuhane šunke, dvema rezinama sira in enim belušem ter začinimo s kajenskim poprom. Zvijemo in spnemo z zobotrepci. Zvitke paniramo v moki, stepenem jajcu in drobtinah. Ocvremo jih v vročem kuhanem maslu ali olju in odcedimo na papirnatem prtiču.

Skutin kolač

Sestavine:

4 dag kvasa
2 dl mlačne vode
40 dag polnovredne pšenične moke
5 dag medu
5 dag masla
ščepec soli
maslo za model

Obloga:

2 dl mleka
8 dag riževe moke
8 dag medu
40 dag puste skute
jajce
sredica vaniljinega stroka
po 25 dag rabarbare in jagod

Postopek:

Rabarbaro in jagode očistimo in narežemo na koščke. Kvas, ki smo ga raztopili v malo mlačne vode, dodamo k presejani moki. Nato dodamo še med, maslo in sol ter dolijemo preostalo vodo. Sestavine močno gnetemo približno deset minut. Če je testo premeško, dodamo malo moke. Testo naj pokrito na toplem vzhaja do dvojne količine.

Medtem pripravimo nadev. Mleko zavremo, stresemo vanj rižev moko. Dodamo med, skuto, jajce in vaniljino sredico. Sestavine previdno zmešamo.

Testo še enkrat močno pregnetemo, razvaljamo in položimo v namaščen model. Skutno kremo enakomerno namažemo na testo, koščke sadja pa vtisnemo v kremo. Kolač pečemo v prej ogreti pečici pri 200 °C približno 45 minut.

Recepti: revija Dober tek, julij 2008

PISMA BRALCEV

Usoda slovenskih knjig na Švedskem

Stockholms stadsbibliotek - Internationella biblioteket pri Odenplanu ima na voljo knjige za izposajo v številnih jezikih. Knjige v slovenščini so v drugem nadstropju, polica številka 38. Kot sem videl, tam niso samo stare knjige, temveč kar precej novejših.

Ko sem jih zadnjič obiskal in jim brezplačno ponudil več knjig v slovenščini, ponudbe niso sprejeli. Razlog je ta, da nimajo dovolj prostora, poleg tega pa se govori, da se bodo morali zaradi varčevanja preseliti v veliko knjižnico, tisto okroglo. Tam pa bo tudi prostorska stiska. Upajmo, da bodo obdržali slovenske knjige. Zato bi bilo dobro, da si jih čim več izposojamo, to bi gotovo pomagalo.

Povedali so mi tudi, da imajo vsako pomlad razprodajo izločenih knjig. Med njimi bodo morda tudi slovenske. Če vas to zanima, preverite, kdaj bo razprodaja na spletni strani knjižnice pod "Kalender".

Vad händer med slovenska böcker i Sverige

På Stockholms stadsbibliotek - Internationella biblioteket vid Odenplan finns böcker att låna på många språk. Böcker på slovenska finns på plan två, hylla nummer 38. Som jag kunde se fanns där iinte bara gamla böcker utan en hel del nya.

När jag besökte biblioteket nyligen erbjöd jag dem ett flertal böcker på slovenska gratis men de avböjde. Anledningen är att de har ont om utrymme. Dessutom kan det bli så att de måste flytta in i huvudbyggnaden, så går nämligen diskussionerna eftersom man vill spara pengar. Inte heller i huvudbyggnaden finns det något större ledigt utrymme. Låt oss hoppas att de behåller böckerna på slovenska, därför vore det bra om vi kunde låna dem så mycket som möjligt – det skulle säkert hjälpa.

Jag fick också veta att de säljer ut galrade böcker varje vår. Bland dem kan det finnas även böcker på slovenska. Om någon är intresserad kan man kolla på Stockholms stadsbiblioteks hemsida under "Kalender".

Brane Kalčević

LETALSKI SLOVARČEK

Zadnjič sem na Letališču Jožeta Pučnika čakal na letalo, šel sem v Stockholm, in opazoval monitor s podatki o odhodih in prihodih. Za nekatere izraze sem vprašal prijazno uslužbenko na letališču. Povedala je, da jih je slovenske letališke izraze učila Ajda Lesjak Kalan, radijska in televizijska napovedovalka ter učiteljica govora. Ko pa sem pristal na Arlandi, sem z zaslona prepisal še švedske izraze. Malo pa sem tudi pobrskal po internetu in tako je nastal ta slovarček. Upam, da bo zanimiv za bralce Slovenskega glasila.

Brane Kalčevič

English	Slovenska	Svenska
Aisle	Prehod	Gång
Actual	Dejanski (prihod/odhod)	Verklig avgångstid
Arrival	Prihod	Ankomst
Boarding	Vkrcanje	Ombordstigning
Boarding pass	Vstopni kupon	Boardingkort
Cancelled	Odpovedan	Inställt
Carrier	Prevoznik	Flygbolag/Flygt av
Check-in	Prijava	Incheckning
Check-in closed/open	Oktace zaprto/odprto	Incheckningen är stängd/öppen
Departure	Odhod	Avgång
Departed	Odljetal	Startat
Destination	Smer	Destination
Destination airport	Namembno letališče	Destination flygplats
Delayed	Zamujen	Förtnad
Expected (arrival)	Pričakovan (prihod)	Ankommer
Estimated (departure)	Predviden (odhod)	Beräknad
Final call	Zadnji poziv	Sista utrop/Ommedelbar avgång
Flight	Let/Linija	Flyg
Flight attendant	Sesvardesta	Flygvärdinna
Gate	Ekod (ne spodnje klate)	Utgång
Landed	Pristal	Landat
Scheduled time	Planiran čas	Tidtabellenslig avgångstid

NEMČIJA UVAJA VINJETE

Vožnja po nemških avtocestah kmalu ne bo več zastoj. Po poročanju nemške tiskovne agencije DPA namerava Nemčija cestnino za osebne avtomobile uvesti oktobra 2020. Nemški Bundestag je to že potrdil. Cestnino bo treba plačevati na avtocestah in zveznih cestah, in sicer tako, da bodo vozniki kupovali vinjete, podobno kot v Sloveniji. Vendar bo razlika v tem, da bo cena vinjete odvisna od prostornine motorja in njegove ekološke čistosti oziroma onesnaženosti.

To bi seveda podražilo naša potovanja z avtom iz Švedske v Slovenijo in nazaj. Nemški vozniki naj bi kot kompenzacija za plačevanje vinjet dobili znižan davek na osebna vozila. To pa ne velja za tujce, zato zlasti Avstrija protestira in to utemeljuje s tem, da bi to pomenilo diskriminacijo tujih voznikov in kršitev prava EU. Zdaj o zadevi odloča sodišče EU, njegovo odločitev pa lahko pričakujemo sredi leta.

Brane Kalčevič

OKROGLE OBLETNICE IN POMEMBNI DOGODKI

Lani je bilo kar nekaj okroglih obletnic znanih slovenskih osebnosti in obrazov, ki jih vsi bolj ali manj poznamo. Najpomembnejša je bila gotovo stoletnica smrti največjega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja. Minulo leto je dopolnil 70 let Tomaž Domicelj, naš prvi kantavtor, znan po pesmi »Slovenskega naroda sin«. Drug glasbenik, Zoran Predin, ki je svojo kariero začel v skupini Lačni Franz, pa je praznoval 60. rojstni dan in 40 let glasbene kariere. Najbolj prodajan slovenski glasbenik, Jan Plestenjak, je praznoval 25 let svoje kariere, letos pa bo svojih 25 let delovanja praznovala priljubljena skupina Siddharta. Okrog Silvestrovega pa se je po 40. letih poslovil od dela znan TV-voditelj in novinar Slavko Bobovnik.

V tem letu obeležujemo tudi 200-letnico smrti prvega in zelo pomembnega slovenskega pesnika Valentina Vodnika, ki je umrl le trideset let pred Francetom Prešernom. Pred stotimi leti pa se je rodila najbolj plodna slovenska pisateljica Mimi Malenšek. Pevka Duša Derenda bo dopolnila 50 let, znani dramski igralec Jurij Souček pa bo aprila dopolnil 90 let. V začetku januarja pa nas je v 91. letu zapustil Urban Koder, skladatelj, dirigent in trobentač, avtor nepozabne glasbe za film Cvetje v jeseni in več drugih filmov.

Poleg naštetih znanih obrazov se bomo v letu 2019 spominjali tudi nekaterih pomembnih zgodovinskih dogodkov. Konec aprila bo odstopil japonski cesar Akihito in s tem bo konec imperialnega obdobja dežele vzhajajočega sonca. 4. junija bo minilo 30 let od krvavega obračuna kitajskih oblasti z demonstranti na Trgu nebeškega miru, ko je umrlo več sto ljudi. Dva dni kasneje, na švedski državni praznik Sveriges nationaldag, pa bodo zavezniki proslavili 75. obletnico dneva D, invazijo na Normandijo, znano tudi pod imenom Operacija Overlord. Prvega septembra 2019 pa bo minilo 80 let od izbruha druge svetovne vojne, ko so Poljsko napadli najprej Nemci, kmalu zatem pa še Rusi in si jo razdelili. Ne pozabimo tudi 210. obletnice Ilirskih provinc. Te so bile ustanovljene 14. oktobra 1809 z Napoleonomim odlokom o ustanovitvi. Glavno mesto provinc je bila Ljubljana, kjer so leta 1929 ob 120. obletnici odkrili Ilirski steber, ki ga je izdelal največji slovenski arhitekt Jože Plečnik.

Naj zaključim s še eno vojno, vendar filmsko. 19. decembra je v Veliki Britaniji napovedana premiera zadnje, devete, epizode Vojne zvezd.

Brane Kalčevič

Viri: Dnevnik, njegova priloga Pilot, RTV in dr.

TA SUHI ŠKAFEC PA PUŠČA

Mina döttrar Mirjam och Kornelija har varit i Slovenien sedan i slutet av september för att läsa slovenska. Det är första gången de är i Slovenien en längre tid. Deras intryck är blandade.

Hittills har de inte fått några slovenska kompisar, de umgås med studenter från kursen som kommer från USA, England, Argentina, Italien. Slovener tycker de är reserverade, blyga eller ointresserade. De frågar: hur länge stannar ni i Slovenien? Och sedan händer ingenting.

De har träffat en slovenska vars syster bor i Sverige. När hon besökte henne någonstans i södra Sverige tyckte hon att svenskar verkar tycka om att planera allt: Men vi är mer spontana, menade hon.

En australiensare som bor i Slovenien och har barn som går i skolan kommenterade att slovensk skola kräver mycket mer av barnen än vad man gör i Australien. Barn i Slovenien går till skolan med rullväskor. Hans observation var att man har olika sätt att motivera barnen till bättre resultat. Får man betyg 4 av 5 får man i Slovenien liknande kommentar av läraren: "Det här var inte tillräckligt bra. Du kunde ha fått 5 om du pluggade mer". I Australien skulle lärarna ha sagt: "Vad bra, du har fått en fyra. Nu ska vi jobba på att du får en femma nästa gång". Detta märker även mina döttrar på kursen. Lärarna förväntar sig mer, ribban är högre. En av deras lärare är väldigt krävande, men samtidigt snäll och väldigt mån om att eleverna förstår och lär sig bra.

Jag nämnde för dem vad vi i Stockholm diskuterade en kväll efter vår körövning. Ett par nyanlända slovener sa att de aldrig sett så många tomma hyllor i affärerna som i Sverige. När butiken öppnar på morgonen så håller personalen på att fylla på varor. Men i Slovenien är allt redan påfyllt när butiken öppnar, menade de. Mina döttrar reagerade direkt: Nej, det är precis tvärtom! Och så är det trängre mellan hyllorna i slovenska mataffärer jämfört med i Sverige. Tala om olika erfarenheter!

En sak de inte gillar i Ljubljana är att luften är sämre, smutsigare, och att naturen inte är lika tillgänglig som i Stockholm. Det som är positivt är att dagarna på vintern är mycket längre och ljusare än i Sverige. De mår bra av det. Slovener är glada och stolta över sitt land och är mer medvetna om sin kultur än svenskar.

Trafiken är ett kapitel för sig. Bilister parkerar på trottoarer och det verkar inte finnas någon ordning där. En amerikan gjorde en intressant observation om den slovenska körkulturen. Om en sloven kör efter en och blir irriterad, kör slovenen om och sedan bromsar upp och kör sakta så att man blir tvungen att bromsa. Då tror man att han snart drar en

pistol ... Men sedan gasar han plötsligt och försvinner i hög hastighet. En annan utlänning tyckte att slovener körde bra. Han var från Latinamerika.

Och vilka är de som studerar på slovenskakursen som organiseras av Ljubljanas universitet? De är 39stycken och är indelade i fyra grupper, beroende på deras förkunskaper. I mina döttrars grupp finns fyra slovenskättlingar, två från Sverige (mina döttrar), en från Argentina och en från Nya Zeeland, samt en engelsman som är gift med en slovenska och en thailändska som är gift med en sloven, en italienska och en man från Bangladesh.

I de andra grupperna finns studenter från USA - en del av dem slovenskättlingar - Ukraina, Ryssland, Italien, Österrike, Kroatien, Serbien, en kines och en taiwanesiska som är gifta, en slovenskättling från Brasilien och kanske fler. Många slovenskättlingar på kursen är i 20-års åldern. Roligt, tycker mina döttrar. De trodde att de skulle vara de enda i samma situation men det var en trevlig överraskning att

möta många andra ättlingar i samma ålder som tänkt likadant - att ge det ett år för att lära sig mer om sina rötter.

Sista dagen innan juledigheten fick de en lista på populära slovenska helgsånger av sina lärare, med texter på: Sveta noč, blažena noč; Pop Design: Na božično noč; Veter: Bela snežinka (1988); Alfi Nipič: Silvestrski poljub (1971); Rock'n band: Naj res bo srečno to novo leto.

Men vad syftar rubriken Ta suhi škafec pušča på? Jo, det är en minnesramsa som lärare i slovenska skolor och även på slovenska kursen använder sig av för att hjälpa eleverna att komma ihåg när man ska använda prepositionerna s respektive z, som t ex: s Petrom, z mamom. Framför varje konsonant i meningen ovan skall man använda prepositionen s, därför att de är tonlösa, och framför alla andra konsonanter prepositionen z (alltså framför tonande konsonanter). Nu vet vi det!

V SPOMIN – IN MEMORIAM

Ivan Mezner, Stockholm (1932 – 2018*)

Rojen je bil 28. februarja 1932 v Libeličah pri Dravogradu. Z mamo Justino in babico Marijo so tam živeli skupaj. Stara mama je bila učena babica, ki je študirala v Celovcu, doma pa je opravljala babiško službo. Z 11. leti je dobil očima Franca Butolen, s katerim sta se lepo razumela in ki je delal v železarni Ravne na Koroškem, kjer so kasneje na Čečovju dobili stanovanje in so skupaj živeli. Tam se je v industrijski šoli izučil ročnega oblikovanja in je bil v livarni eden najboljših delavcev, ki je dobro znal in opravljal svoje delo.

Ko je Ivan odrastel, je prihajal v Šentanel na veselice, kjer je spoznal svojo življenjsko partnerko Marjeto Marin, s katero sta se leta 1956 poročila. Prvi otrok se je rodil 12. novembra istega leta. Ker nista imela stanovanja, je žena z otrokom ostala pri svojih starših na kmetiji, kjer so bile dobrodošle ženske roke. Februarja je trimesečni sin Drago umrl in je v Šentanelu tudi pokopan.

Ko se je 1958. leta rodila hčerka Marija, sta Ivan in Marjeta dobila stanovanje v Ravnah na Koroškem. Sin Bojan pa se jima je rodil 1962. leta. Ker je bilo težko preživljati družino, se je Ivan odločil pisati na švedsko ambasado v Beograd, kjer je dobil dovoljenje za bivanje in delo v Alfa Laval v Tumbi južno od Stockholma. Tam je odpotoval konec julija leta 1966, kjer je dobil zaposlitev v livarni v Tullinge. Meseca marca naslednje leto ga je šla žena obiskat, da je videla, kakšna je situacija glede selitve na Švedsko ostalega dela družine. Mesec dni sta preživela skupaj, potem pa se je žena vrnila domov. Poleti 1967. leta je Ivan prišel na dopust v domovino in po koncu dopusta se je z vso družino odpravil na dolgo rajžo nazaj na Švedsko. Blizu livarne so dobili stanovanje in tako se je začelo novo življenje. Hčerka Marija je začela hoditi v tretji razred, sin Bojan pa je bil star šele 5 let.

Čez nekaj let kasneje je Ivan dobil delo v magazinu pri istem podjetju, vendar v kraju Tumba, ki je tudi na periferiji Stockholma. Kolikor je imel doma časa, je rad izdeloval predmete iz lesa. Rekel je nekoč, da ko bi si lahko sam izbral poklic, bi postal mizar. V šoli so jih takrat določili, kaj se bo kdo učil in nanj je padla odločitev za livarja.

Leta so minevala, otroka sta odraščala in si ustvarila lastni družini. Trije vnuki in dva pravnuka sta bila še kakšno veselje Ivanu in Marjeti. Leta 1977 sta si kupila hišo, v kateri sta skupaj stanovala 42 let. Ivan je nasadil jablane, slive, trto in vse to je z veseljem obdeloval ter se veselil jesenskih darov. Rad je hodil na sprehode. Veliko veselje je imel s snemanjem in fotografiranjem. Snemal in slikal je slovenske prireditve v Stockholmu, pevske zборе, rojstne dneve, naravo.

V Sloveniji je podedoval eno staro hišo, na mestu katere so postavili novo hišo, kamor so se radi vračali in bili ponosni na svoj dom v Sloveniji. Marjeta in Ivan sta skupaj preživela

62 let zakonskega življenja in sta okrogli jubilej praznovala doma v Šentanelu, skupaj s svojimi dragimi domačimi, sosedi, prijatelji. Na Švedskem pa sta živela skupaj 52 let.

Zadnji del jeseni Ivanovega življenja je bila zaznamovan z boleznijo, ki se ji je kar dobro upiral, dokler ga ni bolezen premagala. 5. novembra 2018 je Ivan končal svoje zemeljsko potovanje. Pogreb pokojnega rojaka je bil v Tullinge kyrka, kjer mu je slovenski pevski zbor iz Stockholma zapel nekaj pesmi v zadnje slovo. Ivan in Marjeta sta bila sama zvesta in dobra pevca, ki sta še posebej rada prepevala koroške in ostale slovenske pesmi, ki smo jih prepevali tudi po sv. maši v Stockholmu. Bil je elegantno oblečen in tudi takega prijetnega značaja, obnašanja. Ivan, hvala!

Družina pokojnega Ivana se vsem, ki ste se udeležili pogreba in zadnjega slovesa zahvaljuje vsem, ki ste pokojnega spremljali na njegovi zadnji poti. Ženi Marjeti, otrokom, vnukom in pravnikom izrekamo iskreno sožalje in zahvalo za lepo pričevanje kristjana, s srcem Slovenca.

Marija Preskar, Eskilstuna, Malaga (1931-2019*)

Marija Preskar se je rodila 16. maja 1931 kot najstarejša od petih otrok Mariji in Francu Rupnik s Sedlarjevega, župnija Polje ob Sotli. Živeli in delali so na kmetiji. Oče je bil čevljar in je imel učence, ki so celo bivali pri njem v hiši. Obiskoval je razne sejme, kjer je prodajal svoje čevlje. Devetnajstletna Marija se je poročila z Viktorjem Preskarjem, skupaj pa sta se preselila v Celje. Tam sta živela skupno zakonsko življenje, kjer se jima je leta 1951 rodil sin Franci.

Leta 1961 se je mož Viktor podal na Švedsko in pot ga je pripeljala v Eskilstuno. Leto pozneje sta za njim tam prispela tudi žena Marija in sin Franci. Mož Viktor je pred prihodom na Švedsko krajši čas delal v Zahodni Nemčiji. Leta 1962 se jima je rodila hči Anita. Marija je tako kot mnogi drugi našla prvo delo v tovarni. Tedaj je Švedska še kako potrebovala delovno silo. Nekaj let je bila zaposlena v Fil-Öbergs, kjer so izdelovali pile. Ko se je naučila švedskega jezika, je nadaljevala svoje delo kot učiteljica za priseljence pri ABF, obenem pa je imela večerno delo v knjižnici za prišleke iz nekdanje Jugoslavije. Ob sobotnih večerih je imela pravljичne večere za otroke priseljencev, ki so bivali v Eskilstuni. Bila je ustanoviteljica plesne skupine jugoslovanskih otrok, ki so se imenovali Majhne rožice. Bila je dejavna v društvih, ki so se ukvarjala s priseljenko problematiko. Sodelovala je v tečajih in konferencah. Marija je skupaj z možem Viktorjem ustanovila slovensko društvo v Eskilstuni, kjer

sta bila veliko let aktivna v društvenem upravnem odboru. Svoje delo in zaposlitev je našla kot tolmačka. Vedno je bila pripravljena, tudi sredi noči, ko so jo iz bolnice poklicali, da je šla tolmačit. Bila je aktivna in cenjena kot človek od ljudi, ki so prišli iz nekdanje Jugoslavije na Švedsko in so potrebovali pomoč pri sporazumevanju. Kot upokojenka pa se je ukvarjala z barvarjem keramike. Lotila se je tečaja za spoznavanje z računalnikom in se učila tudi angleščine. Tako je si je zapolnila svoj čas.

Ves čas je bila dejavna članica župnije Svetega Križa v Eskilstuni. V času, ko je bila zaposlena je vsaj enkrat na teden obiskala cerkev, se redno udeleževala sv. maše, kakor tudi npr. Križevega pota v postnem času. Bila je članica Birgittinoblaterna, to so laiki, možje in žene, ki so se kot tretjeredniki posvetili, da bodo živeli po vzgledu Sv. Brigite. Z verniki te župnije se je udeleževala raznih romanj, krajših in daljših, med drugimi tudi v Rim in leta 1995 s slovenskimi rojaki z avtobusom celo v Lurd. Prav tako je organizirala prevoz iz Eskilstune in se udeleževala slovenskih binkoštnih romanj pri Sv. Brigiti v Vadsteni, kjer so se iz leta v leto srečevali z rojaki z vse Švedske in tudi z gosti iz domovine Slovenije.

Meseca decembra 2012 ji je umrl sin Franci, kar ji je povzročilo neverjetno bolečino, praznino in pogrešanje. Marija je zime preživljala pri hčeri Aniti, ki z družino živi v Frigiliani, v Malagi v Španiji. Od leta 2015 pa je tam živela vse do svoje smrti. Vreme in temperature so bile tam zanjo zelo ugodne in ni ji bilo treba samevati. Poleti 2018 je bila še zadnjič na obisku v Sloveniji, kjer je srečala svoje sorodnike. Po dolgem in bogatem življenju je Marija 2. januarja 2019 zatisnila oči v rokah hčere Anite v Andaluziji v Španiji. Mesec pozneje je v Katrineholmu na Švedskem umrla njena sestra Štefanija Janežič, ki se je na Švedsko preselila v 60-tih letih 20. stoletja. Obe sestri bosta prepeljani v Slovenijo. Tam bosta pokopani v družinskem grobu, kjer bosta skupaj počivali s starši Marijo in Francem Rupnik.

Življenjska knjiga Marije, popisana z bogato vsebino, tudi kot globoke vernice in zveste molilke, zavedne Slovenke, "skrbne Marte", ki je mnogo let vodila brigo za slovenske dušne pastirje, ko so maševali v Eskilstuni. Plemenita žena, modra žena, kdo jo najde, bi zapisali na koncu tega življenjepisa. Marija, naj vam dobri in usmiljeni Bog bogato poplača za deležem pri mizi nebeške gostije. Skupaj s sestro in staršema mirno počivajte v slovenski zemlji.

Mami v zadnje slovo hči Anita

Iskreno sožalje hčeri Aniti in njeni družini, kakor tudi snahi Marjanci in njenim v Eskilstuni v imenu Slovenske katoliške misije, kakor tudi rojakov iz Eskilstune in Köpinga, ki ste se srečevali.

=====

Oton Turnšek, Göteborg (1926 – 2019*)

Oton Turnšek se je rodil 15. marca 1926, v Sloveniji, v kraju Loke, župnija Zagorje ob Savi. Njegovo knjigo življenja pa je smrt, božja dekla, zaprla 21. januarja 2019 tukaj v Mölndalu na Švedskem. Ko sem imel priložnost prebirati njegov življenjepis, sem skupaj z njim podoživljal čas pred drugo svetovno vojno, vojni in povojni čas ter z njim vso revščino in trpljenje, ki ga je Oton dal skozi svoja otroška leta. Oton med drugim pripoveduje: »Vem, da semtakrat, ko sem bil majhen, rad pel neko pesmico in sicer: Žgančki, žgančki dobri so, takih nima celi svet, za skledo žgančkov vse bi dal in vesel se pokrepčal.»

Pa vendar ga je ta čas utrdil v spoznanju, da je treba talente,

ki mu jih je Bog naklonil, pametno uporabljati in z njimi trgovati, si pridobiti še pet drugih, ali dva druga, kot smo danes slišali Jezusa, ki nam je spregovoril v priliki o gospodarju, ki je služabnikom zaupal talente, za katere pa so ob njegovi vrnitvi morali dati odgovor, kaj so storili, ali naredili z darovi, ki jim jih je zaupal v življenju. Ko smo se 28. aprila 2008 tukaj poslovlili od njegove drage žene Ljudmile, smo skupaj z vami navzočimi prehodili njuno skupno življenjsko pot, pot križa, pot velikih preizkušenj pa tudi vsega tistega lepega, kar vas je povezovalo kot družino, ki je prepotovala velika morja, vse do Avstralije in nazaj, potem pa vas je po nekaj letih v Sloveniji popeljala pot na Sever Evrope, na Švedsko, kjer ste našli drugo domovino.

Ata Oton in mama Ljudmila sta se leta 1949 spoznala na plesu v Ljubljani. Naslednje leto sta se tam poročila v takratnih razmerah z mnogimi problemi, med drugim tudi s stanovanjskim problemom, saj se jima je rodil prvi otrok, sin Vladimir. Stanovanjsko stisko sta za nekaj časa rešila tako, da sta živela pri njenih starših. Pozneje sta dobila vlažno kletno stanovanje v Ljubljani, kjer se jima je rodil drugi otrok, hči Margareta, oziroma Meta, ki je morala ostati pri starih starših, med tem ko so se ata, mama in sin Vladimir zaradi takratnih ekonomskih in političnih razmer leta 1954 odločili, da se podajo na pot po svetu. Emigrirali so v Avstralijo, kjer je Turnškova družina ostala do leta 1959. Oton in Ljudmila sta bila aktivna pri ustanavljanju prvega Slovenskega društva v Sydneju, s ciljem medsebojnega povezovanja in ohranjanja slovenske kulture. Vendar je domotožje prevladalo, zato so se vrnil v Slovenijo, ki pa je še vedno pripadala takratni Jugoslaviji. Ob vrnitvi sta starša morala v zapor. Po treh letih razočaranj in poniževanj, se je leta 1963 družina ponovno podala v svet. Po enoletnem čakanju v Italiji in ko se jima je v začetku leta 1964 v Capui rodila hčerka Suzana, jim je uspelo, da so bili sprejeti na Švedsko. Od leta 1964 bivajo Turnškovi na Švedskem.

Oče Oton in mama Milka sta bila skrbna starša treh otrok in oba sta bila živahne ter vesele narave. Rada sta pela in plesala, rada sta poslušala predvsem domačo narodno in klasično glasbo, zato je mama z veseljem sodelovala v mešanem pevskem zboru slovenskega

društva France Prešeren, ata Oton pa je bil zavzet za folklorno življenje v društvu. Drug drugemu sta ostala zvesta vse življenje in drug drugemu stala ob strani vse do konca. V 58 letnem skupnem zakonskem, kakor tudi v družinskem življenju, sta z bogato vsebino izpili-la in napisala knjigo življenja, ki jima ni prizanašalo, vendar sta se z vsemi križi in težavami pogumno spopadla.

Pokojnega očeta in dedeka ter rojaka Otona se radi spominjajte in bodite, dragi otroci, dragi vnuki in rojaki hvaležni za vse, kar je lepega storil za družino, za slovensko društvo France Prešeren, posebej za folklorno življenje v Göteborgu. Kot duhovnik sem vesel in hvaležen, ker sem že pred leti imel priložnost spoznati kulturno udejstvovanje rojakov na Švedskem in s tem sem dobil vpogled tudi v folklorno življenje ter v zborovsko petje rojakov v Göteborgu, na zahodni obali Švedske.

Hvala vsem vam, ki ste očetu Otonu bili blizu v jeseni življenja, predvsem pa v zadnji uri njegovega slovesa s tega sveta. Hvala vsem, ki ste se udeležili zadnjega slovesa od pokojnega brata v Kristusu, ki naj v švedski zemlji v miru počiva, skupaj z drugimi čaka vstajenja od mrtvih in prelepega plačila v nebesih. Njegova duša pa naj najde počitek v Bogu pri mizi večne gostije.

Olga Krizmanič, zadnje slovo (1935 – 2019*)

Srečeval sem jo od vsega začetka v slovenski skupnosti v Malmöju, v cerkvi Našega Odrešenika, kjer se je udeleževala sv. maše in naših srečanj. Dokler je mogla, se je k sv. maši pripeljala z avtom, tudi takrat, ko ga je že težko vozila. Kar nekaj let pa sta je bolezen in delna invalidnost priklenila na bolniško posteljo in je pozneje bivala v domu za ostarele na Rosengårdenu, kjer sem jo najprej ob pomoči in vodenju Marjete Pagon, nato pa sam, kolikor sem mogel, redno obiskoval in ji prinašal sv. obhajilo. Kako je bila vesela tega obiska in tudi osebje je z veseljem sprejelo njenega duhovnika Zvoneta. Marjeta si je večkrat vzela čas, jo obiskala in ji tako krajšala urice samote. Knjiga življenja se je zaprla 16. februarja 2019. Po klicu sina Edvarda po telefonu mi je bilo sporočeno, da je mama umrla in da bo upepeljena ter bodo njeno žaro položili v minneslund v Malmö. Za Olgo je bila prvo nedeljo v marcu darovana sv. maša zadušnica v Landskroni, prav tako pa so se je rojaki spomnili pri sv. maši v Malmö.

Draga sestra v Kristusu, z vašim veseljem in nasmejanim obrazom ste nas obiskovalce bogatili, čeprav ste sami nosili kar težek križ. Naj vas večni Gospodar sprejme v veselje in srečo nebeške glorioje. Hvala vam za pričevanje, za blagoslov! Počivajte v miru!

Slovensko GLASILO – Slovenska BLADET

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige
Box 145, 731 23 Köping
www.slovenskazvezanasvedskem.com

Predsednik / Ordförande: Alojz Macuh; slovenska.riksforbundet@gmail.com

Telefonska številka: +46 (0) 736003092

NASLOVI – ADRESSER

KLUB KULTURE SLOVENIJA

Preds: Karli Zunko
c/o Karli Zunko,
Norra Torggatan 17, 640 30 Hälleforsnäs
slovensko.drustvo@gmail.com

IVAN CANKAR

Preds. Ivan Zbasnik, 035- 21 12 94
Meteorvägen 17, 302 35 Halmstad
il.zbasnik@bahnhof.se

SD SIMON GREGORČIČ

Preds. Alojz Macuh,
Scheelegatan 7, 731 32 Köping
aa.macuh@gmail.com
<http://antonbreznik.wixsite.com/simon>

KD SLOVENIJA

Preds. Janez Rampre, 073-344 95 27 Vall-
movägen 10, 293 34 Olofström
janez.rampre@oktv.se

SLOVENSKI DOM

Preds. Jože Zupančič, 031-98 19 37
Parkgatan 14, 411 38 Göteborg
marianne.ratajc@byggnads.se

SLOVENSKO VELEPOSLANIŠTVO

Amaliegade 6, 2. Floor
1256 Köpenhamn, Danmark
Tel: 0045 33 73 01 20, 0045 33 73 01 22
vk@kh.gov.si

SKD FRANCE PREŠEREN

Preds. Lado Lomšek, 031-46 26 87
c/o Lomšek
Stora björn 33, 415 16 Göteborg
ladolomsek2@gmail.com

SD PLANIKA

Preds. Rudolf Belec, 040-21 80 48
Mobilni telefon: 0709-535401
V:a Hindbyvägen 18, 214 58 Malmö
kontakt@planika.se
www.planika.se

SD STOCKHOLM

Preds. Rok Ogrin
C/O Kisovec
Rosendalsslinga 3, 186 33 Vallentuna
slovdrustvo.stockholm@gmail.com
[http://slovenskodrustvostockholm.
weebly.com/](http://slovenskodrustvostockholm.weebly.com/)

PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM

Preds. Danni Stražar
C/O Bencek-Budja
Nattljusgården 28 B, 261 72 Häljarp
orfeum.slosve@gmail.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA

Parkgatan 14, 411 38 Göteborg
Zvone Podvinski, 0708278757
zvone.podvinski@rkc.si

Tisk/tryck: Grafika Gracer d.o.o., Celje, Slovenija/Slovenien

